

DOMOVINA

Oglasi:

Za 1 mm × 60 inseratnega stolpca mali Din 0-20, uradni D 0-30, poslano, posmrtnice i. reklamo D 0-50. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Preše nova ul. 54.
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva o. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno Din 1.—, četrletno Din 3.—, polletno Din —, ooletno Din 12.—.

Kdo dela za ljudstvo?

Samo tri zastopnike imamo slovenski demokrati v narodni skupščini, in vendar se o delovanju teh treh poslancev sliši mnogo več nego n. pr. o delovanju klerikalnih zastopnikov, katerih je petkrat toliko. Klerikalci so samo uganjali opozicijo in ovirali vsako pametno delo. Ker klerikalni zastopniki nimajo pokazati nobenih uspehov, samo kričijo in klerikalni listi skušajo blatiti nasprotnike, predvsem demokrate, da bi tako narod ne videl dela naprednih svojih zastopnikov.

Med našimi zastopniki pa je zlasti znana izredna marljivost ministra za socialno skrbstvo dr. Gregorja Žerjava, ki je vsled svojega neumornega dela nedavno, kakor znano, težko obolel. Njegove delavnosti ne hvalimo samo mi, temveč celo njegovi nasprotniki mu ne morejo odreči ljubezni do dela. Še težko bolnega so ga obkladali njegovi nasprotniki z najostudnejšimi klevetami, s katerimi so hoteli zlomiti njegovo energijo. Toda minister doktor Žerjav, v svesti si vsake nekrivde, je mirno in odločno zavrnil zavratne klevetnike. Danes je že zopet neumorno na delu.

V prvi vrsti njegovo delo je protidraginjska akcija, ki kaže že uspehe in ki bo poleg pocenitve živil v zvezi zboljšanjem valute povzročila tudi pocenjenje vsega ostalega blaga, ki ga uvažamo iz inozemstva. Njegova zasluga je, da ne bo stradalo in se vtapljalo v draginji revno ljudstvo, zlasti tudi oni kmetje, katerim je letos suša napravila ogromno škodo. Tudi pri odredbah, ki so zboljšale vrednost našega denarja, je sodeloval dr. Žerjav. Pri delu ga nič ne moti njegovo slabo zdravje. Delo

mu je tako rekoč zdravilo. Slovenski demokrati smo lahko ponosni nanj.

Klevete, s katerimi bi nasprotniki radi vzbudili nezaupanje do naših zastopnikov med nami demokrati, so prazen trud. Mi imamo dovolj razsodnosti, da znamo preceniti delo mož, katerim smo zaupali svoje glase in katerim jih bomo še brez pomisleka dali. Oni mrki potuhnjenci, hinavci in svetohlinci, ki napadajo našo stranko in njene voditelje, niso vredni, da bi tem odvezali jermena na čevljih. Ali imajo ti naši nasprotniki pokazati kak uspeh svojega delovanja za ljudstvo? Kvečjemu, če smatrajo hujskanje in vznemirjanje za ljudstvu koristno delo. Kaj imamo od hujskanja in protidržavnega rovarjenja? Od tega ni niti ena sama muha sita.

Naši zastopniki so se tako v pričetku postavili v službo države in ljudstva ter šli v vladu, kajti le tako se dá kaj delati za narod, čeprav se večkrat ne da storiti vsega tako, kot bi sami hoteli, ker je žalibog v vladi več strank, ki hočejo včasih drugače, kakor demokrati. Naši klerikalni nasprotniki pa so šli v opozicijo, kjer so ves čas kričali in mlatili prazno slamo, od katere ni padlo niti eno samo zrno. Klerikalci so bili med nami elementi, ki so škodovali ugledu naše države v inozemstvu s tem, da so njihovi listi neprestano pisali o državi le slabo. Mnogo lažje je bevskeati za plotom in kritizirati vse križem, nego delati. Tudi naš kmet, ki dela od jutra do večera, ni nič kaj vesel, če mu pride potepuh, ki preleži cele dneve v senci, in ga uči: „Tako in tako bi moral delati.“ Delaj pametno sam in potem sodi!

Resnica o davkih

Ako prideš med preproste kmete, zlasti med one klerikalnega mišljenja, slišiš vedno zabavljati nad davki, nad državo, ki nalaga te davke, in nad Srbi. Čudno to ni, ker ti ljudje čitajo le „Domoljuba“, ki tedno za tedno prinaša hujskajoče članke in notice o davkih in zopet o davkih. Na klerikalnih shodih ti ljudje zopet ne slišijo nič drugega kakor o davkih, katere baje pobašajo Srbi.

Zapeljivci ljudstva dobro vedo, da to ni res in da sedanji davki v naši državi v razmerju veljave denarja niso večji nego pred vojno. Celotno mnogo manjši so. Pred vojno je moral srednji kmet prodati že precejšnje prase ali drugo živinče, da je plačal davke. Danes mu zadostuje za to le srednjeveliko tele. Sploh pa so davki v razmerju napram drugim plačilom, ki jih kmetu dandanes nalaga duhovščina v raznih oblikah, prav majhni. Zlasti zemljiški davki niso veliki.

Poglejmo si davke natančneje: Kmet plača n. pr. 600 dinarjev.

Mnogi, zlasti klerikalni kmetje, mislijo, da roma vsa ta vsota v Beograd, ki razpolaga z njo po svoji mili volji v prid Srbiji. Takih, ki tako mislijo, je na deželi še zelo mnogo, toda motijo se. Od vsote 600 dinarjev je državne davka kakih 150—200 Din, morda niti toliko ne. Ostalih 400 dinarjev pa so razne občinske, cestne, šolske in druge doklade. Nevednež, od zapeljivcev nahujskan, pa zmeče vse v en koš, trdno prepričan, kako ga odira država, in ne pomisli, da mu mnogokrat te davke naprtijo na hrbet njegovi najboljši prijatelji, katerim je sam dal glas pri občinskih volitvah.

Znan nam je velik davčni okraj, kjer se plača vsega davka z dokladi mnogo nad milijon dinarjev. Od tega davka je le dobrih 200.000 dinarjev državnega davka, vse drugo, štiri petine, so doklade občinske, šolske, cestne, okrajne itd. Jeza in zabavljanje nad državo torej nikakor nista utemeljena.

Zabavljati bi smeli klerikalci naj večkrat v občinah, ki so v klerikalnih rokah, čez lastne pristaše, ki so občinski možje. Dosti teh doklad bi se lahko znižalo pri pametnem gospodarstvu in varčevanju.

Končno pa še nekaj o lovu. Lovi pred vojno niso nesli občinam ničesar. Biti je moral velik in dober lov, da je dal občini par sto kron letno. Danes dobe občine, če so količkaj velike, mnogo tisoč kron za lov. S temi dohodki bi mnoge občine že skoro lahko krile svoje potrebščine, a kakor se po mnogih zgledih vidi, dohodki lova komaj pridejo v poštev. V teh slučajih pa razni zabavljači ne odpirajo ust in ne zabavljajo, ker si

mislijo, da je treba ljudstvo držati v nevednosti, mu nasipati peska v oči ter ga držati v nezaupanju do države, ki nima zmisla za črni klerikalizem in rimsko hlapčevstvo.

V ta namen jim seveda nič bolje ne služi kakor demagogija in hujskanje z davki. Zapeljivce prav nič ne peče vest, če se poslužujejo še tako nagnusnih sredstev, samo da je njihov črni namen dosežen. Vsek razumen človek ve, da so davki potrebni in da so razmeroma po vrednosti denarja mnogo manjši, nego pred vojno. Tudi doklade so mnogokrat potrebne, seveda večinoma ne v toliki meri, kakor jih zakrivljajo radi zapravljeni klerikalni občinski možje.

Radić na razpotju

Čudne reči se dogajajo pri nas. Volitve v konstituantu so prinesle na Hrvaškem popolno zmago Stefanu Radiću, ki pa ni hotel iti s svojimi poslanci v Beograd v parlament, češ, da Jugoslavija ne obstoja, da je Hrvatska država za sebe, ki nima s Srbi nič skupnega in s Slovenci menda tudi ne.

In Radić je ostal s svojimi „republikanci“ dosleden, države in narodnega edinstva ni priznaval, pošiljal je razne pritožbe na velesile in sploh uganjal največje neumnosti, svoje volilce je pa farbal, češ, da bo prišla prav kmalu republika, v kateri se bo tako rekoč cedilo samo mleko in med, kjer ne bo davkov, ne šol, ne uradov, ne vojakov in ne finančarjev — sploh, kjer bodo ljudje živeli kot zamorci v Afriki.

Obljube se seveda niso uresničile in Radiću se je začelo dozdevati, da ga njegovi pristaši počasi zapuščajo, ker ti bi radi videli, da bi se Radićevi načrti uresničili, ali pa naj bi šli on in njegovi poslanci v Beograd v narodno skupščino, kjer bi mogli kaj doseči za svoje volilce. Naprej tako ni šlo, to je bilo že vsakemu jasno, in končno je to menda postalo jasno tudi Radiću samemu, ker zad-

nje dneve daje ta čudni mož tako čudne izjave, da vse strmi in kar verjeti ne more, da bi se Radić kar čez noč tako temeljito spreobrnil. On je sedaj naenkrat za državo, za narodno edinstvo; izjavil je celo, da bo šel s svojimi poslanci k proslavi desetletnice slavne srbske zmage nad Turki pri Kumanovem!

In ne samo to, tudi v narodno skupščino hoče priti Radić, samo ne še sedaj, temveč šele po novih volitvah, in pravi, ako zmagajo pri volitvah srbski zemljoradniki, da se bo sporazumel z njimi v štiriindvajsetih urah, ako zmagajo demokrati, se bo sporazumel tudi z njimi v kakem tednu, samo ako zmagajo radikalci, bo šlo s sporazumom bolj počasi.

Kakor se iz vsega tega vidi, ima Radić namen popraviti in poboljšati se, ker je menda tudi sam sprevidel, da nič ne pomaga ne priznavati države, ki resnično obstoja, in da je bila vsa njegova dosedanja politika v svojem temelju zgrešena. Upati je, da njegova spreobrnitev ni samo navidezna, temveč resna. Ako se izkaže, da Radić pošteno misli, bomo lahko vsi veseli, ker bi to pomenilo velik napredek v razvoju naše države.

Politični pregled

Notranji politični položaj, ki je nastal v naši državi v zadnjih dnevih, še ni pojasnjen, zdi se pa, da ostane vsaj za enkrat

dosedanja koalicija,

sestavljena iz radikalcev in demokratov v glavnem, še dalje skupaj, ker pač ni drugega izhoda. Mogoče bi bile samo nove volitve, ki bi jih vodila nova, samo za to sestavljena vlada, ampak mnogo verjetnosti za to ni, ker bi bila škoda prevelika, ako bi bila razpuščena narodna skupščina, še preden je sprejela nekatere nujne zakone.

Močno lahko vpliva na nadaljnji tok političnega razvoja

preobrat v hrvatski politiki,

ki sicer še ni popolnoma pojasnjen, mnoga znamenja pa kažejo, da je začela pri hrvatskih politikih prevla-

dovati pamet in se je še celo njihov voditelj Radić izjavil za našo državo Jugoslavijo in za narodno edinstvo, kar je do sedaj stalno zanikaval. O tem poročamo na drugem mestu in lahko se že danes reče, da se bo s tem preokretom — če se on izvrši ali ne — naša javnost še dolgo pečala.

Okoli Carigrada se še dalje vrši ljut diplomatski boj, ki pa gotovo poteče

brez vojne,

ker Grki so popolnoma poraženi in ne morejo več niti misliti na to, da bi se vojna sreča obrnila na njihovo stran, velike sile se bodo pa s Turčijo že sporazumele tako ali tako. Seveda bo to samo sporazum za silo, ker Carigrad bo večno sporna točka med Anglijo in Rusijo, ker Rusija nikdar ne bo privolila v to, da bi Angleži v tej ali oni obliki imeli od-

ločilen vpliv na morske ožine pri Carigradu. Ta boj med Anglijo in Rusijo je zelo star in bo končan najbrž šele takrat, ko dobi Rusija prost dohod preko teh ožin na široko morje.

V Italiji vlada popoln nered, vlada je brez moči, v državi delajo fašisti kar hočejo in baje nameravajo v kratkem

zasesti Rim, strmoglavit vlado in postaviti svojo vlado, ki bi potem uveljavljala fašistovsko politiko v notranji in zunanji politiki, in sicer v notranji politiki v prvi vrsti proti socializmom, v zunanji politiki pa proti Jugoslaviji. Fašisti namreč pravijo, da nas je Italija še premalo oropala in bi radi še bolj razširili italijanske meje — na našo škodo. To je pa nevarna igra — za Italijo namreč nevarna, ker ako prevzamejo vlado taki zbesneli ljudje kot so fašisti, bo državna barka prav slabo vozila, ker ne najde v inozemstvu nobene zaslombe, v njej sami bo pa divjala državljanska vojna. Italija je naš največji sovražnik in proti njej bomo morali biti vedno zelo previdni, Italiji nikdar ne bomo smeli zapati!

Dopisi

Sodražica. Krščansko delovanje sodražkega župana zasluži, da ga malo postavimo v svetlo luč. Nedavno je naš oblastni gospod župan poklical v občinsko pisarno svojega nekdanjega prijatelja. Komaj pa ta pride v pisarno, ga začne župan obkladati z različnimi izrazi in mu natolecevati neko krivično zadevo. Ko pa začne prijatelj vsled neresničnih trditvev ugovarjati, obsenči g. župana taka krščanska ljubezen, da prime svojega bivšega somišljenika za rame, obrne ga proti vratom ter ga z nedostojnim sunkom postavi na prosto. Povdariti moramo, da ni naš namen, braniti občane drugega mišljenja, postavljamo jim pa to za vzgled, da bodo vedeli, da je zagrizen klerikalec napram njim ljubezniv le tako dolgo, dokler se mu klanjate, kadar mu pa ugovarjate, vas odslovi z breco. Prav nič tudi našemu županu ni po volji odbor gasilnega društva. Po raznih beznicah udriha čezenj in zadnjic ga je enostavno denunciral pri višjih oblastih. Nagrmadil je obilo laži, toda višje oblasti niso šle gospodu županu kar tako na lim, temveč so se informirale pri jugoslovanski gasilski zvezi in pri župnem načelniku ribniške gasilske župe. Dobile so resnične podatke, ki so popolnoma pobili županovo neresnično poročilo. Zdaj pa vprašujemo g. župana, zakaj se med vojno ni toliko brigal za gasilsko društvo, čeravno je bil ves čas doma. Takrat pa je baš zaradi njega trpelo to društvo, kajti naša napredna posejilnica je od čiste ga dobička letno dajala društvu denarno podporo, ki jo je nalagala na posebno knjižico. Ko pa je to izvohal naš župan, si je hitro izposloval od vojvode Šustersiča dovoljenje, da je smel ta denar dvigniti in ga je menda podaril za avstrijske kanone. Gotovo si je hotel na ta način kupiti avstrijsko odlikovanje, toda prišlo je drugače. Na čelo mu je vtisnjen črni pečat, ki ga bo naš župan nosil, dokler ne povrne gasilnemu društvu tistega zneska, ki ga je vrgel v žrelo avstrijskim oblastem. Povemo pa gospodu županu, da ga bomo mi še večkrat odlikovali s takimi dehtečimi pa tudi perečimi cvetkami, ki rastejo na njegovem klerikalnem zelniku.

Moravče. V naši občini prebiva zaveden narodnjak, ki je pred vojno živel v Pulju, toda vsled narodne zvesti so ga Lahi vedno gledali postrani in ga večkrat celo nasilno napadli, tako da je ob prevratu bil končno prisiljen, izseliti se v Jugoslavijo. V našem kraju, kjer se je nastanil, uživa sicer ugled zavednega moža, ampak njegovo bodrenje vaščanov k samopomoči, pridnosti, poštenju in narodni zvesti najbrž ni po volji tukajšnjim občinskim mo-

žem. Prosil je namreč občinski odbor, da ga kot optanta za našo kraljevino sprejme v občinsko zvezo, pa so mu prošnjo brez navedbe vzroka soglasno odbili. Slučaj dokazuje, da dandanes v Sloveniji pri presojanju poedincev še vedno ni mero-dajna poštenost in narodna zvest, temveč le edino strankarstvo. In to je obsojanja vredno.

Zužemberk. Dne 5. t. m. se je poslovil od nas podpreglednik tukajšnjega oddelka finančne kontrole g. Franjo Abram. Gospod Abram je Goričan. Po preobratu se je kot prostovoljec bojeval na Koroškem, po končanih bojih pa je zopet vstopil v finančno službo. Ker so ga vedno predstavljali iz kraja v kraj, je moral skoro dve leti živeti ločen od družinice. Končno so ga poslali v Zužemberk, kjer se je takoj splošno zelo priljubil. Komaj pa se je malo odpočil od večnega potovanja, ga je že poklicala dolžnost in zopet je moral zapustiti ljubljeno svojo soprogo in hčerkico ter odpotovati v Zatonje v Srbiji. Kot vrl naprednjak in vnet Sokol je v tem kratkem času mnogo storil za napredno stvar in Sokolstvo. Z njim smo izgubili idealnega sokolskega delavca, katerega bomo zelo pogrešali, to pa tem bolj, ker je tukaj ljudstvo še zelo potrebno probujanja. — Poslavljali smo se od njega solznih oči v trdem prepričanju, da se skoraj zopet povrne, kar je tudi najiskrenejša želja vseh. Želimo mu obilo sreče ter upamo, da ga bomo kmalu imeli zopet v svoji sredi. Zdravo!

Sinji vrh ob Kolpi (Bela Krajina). Zanimiva osebnost našega gospoda župnika gotovo zasluži, da se je enkrat obširnejše spomnimo tudi v «Domovinu». Popisati vam moramo sledečo zgodbo, ki pač ne usposablja našega župnika ravno za dušnega pastirja. Dne 28. julija t. l. je ležal neki starček na smrtni postelji. Ker smo kristjani, ne pa brezverci, kakor nas rad imenuje gospod župnik, je šla neka ženska (Brajdička) pozno zvečer k župniku in ga prosila, da bi prišel drugo jutro bolnika izprevidet in spraviti z Bogom. Ko je prišla v farovž, gospoda župnika sicer ni bilo doma, zato pa je kuharica Micka dala odgovor: «Zjutraj gospod ne bodo mogli priti, morajo iti na pašo.» Torej, če je smrt ravno dobre volje, naj počaka, da se napasejo župnikove krave, sicer pa mora za siromaka tudi tako biti dobro, da se brez tolažila poda v večnost. Potemtakem je naš župnik dušni pastir šele takrat, kadar napase svoje krave. Na pašo pa jih goni redno vsak dan in se vrača tudi zvečer šele tedaj domov, kakor drugi pastirji. Mašuje včasih zjutraj, včasih pozneje, kakor mu pač čas dopušča. Sicer si pa ne smete našega gospoda župnika predstavljati, da je pri vsem ravnodušen. Vedno hodi z jeznim obrazom okrog in je rdeč, kakor puran. Samo ako ga kdo pozove s seboj v vinski hram, se mu zjasni lice in postane dobre volje. Da pa je v splošnem jezen in slabo razpoložen, temu je kriva «Domovina» in odkrito moramo povedati, da ni poseben prijatelj nas vseh, ki radi prebiramo «Domovino». Pretečeno nedeljo sta dva kmečka fanta na pašji čitala «Domovino» in sicer dopis iz Sinjega vrha. Blizu tam pa je pasel gospod župnik. Ko je slišal, da fanta čitata na glas, ga je to tako ujezilo, da je prisopihal k njima, kakor črna lokomotiva in gotovo bi se bil s pestmi spravil nad oba fanta, ko bi ne bil o pravem času opazil njunih gorjač. Ko sta mu fanta rekla, ali mar ne smeta po lastni volji čitati «Domovino», jima je odgovoril: «Jaz vaju bom že naučil, kaj smeta brati.» — Doslej pa nam še ni dal nadaljnega pouka in zato še mi kar naprej čitamo «Domovino» in jo bomo čitali še dalje, nego bo naš gospod župnik pasel krave.

Rečica pri Laškem. Vranja zalega se je tako močno pomnožila v zadnjih letih, da nam uniči polovico setve ali žetve. Pozivamo lovce, da iztrebijo to škodljivo ptico s stru-

pom. Sicer pa bi bila dolžnost okrajnega glavarstva, da naroči lovcem to delo.

Laško. Tekom enega tedna je naša sicer tako ponižna Savinja dvakrat silno narasla ter prestopila svoje bregove. Dne 30. septembra je do-

segla višino 3.20 m, kar se ni zgodilo že 10 let. 7. oktobra pa je narasla zopet na 2.90 m. Obakrat je napravila mnogo škode na cestah in mostovih, poljih in zlasti lesnih skladiščih. Cele splave lesa so nosili deroči valovi v Savo.

Kmetijski glasnik

KAKE LASTNOSTI ZAHEVAMO OD NAŠIH PRASIČEV.

Cilj in konec naše prasičjereje je reja dobrih peršutnikov, namreč prasičev, ki se dajo v enem letu tako opitati, da postanejo povprek po 120 do 130 kg težki in ki so porabni za mast in meso in za lepe gnjati. Pri nas se namreč največ takih prasičev zredi, proda in doma pokolje. Prase-ta iz spomladnih gnezd nam morajo dati na zimo dobre peršutnike. Pri nas je treba, da se prasiči hitro re-dijo in razvijajo in da se radi debe-lijo. Na ta način dosežemo največ in je tudi vsa reja najbolj dobička-nosna.

Sposobnost prasičev, da se nam lahko zrede in odebele že tekom ene-ga leta ali prav za prav od spomladi do zime, to je ena in prva zahteva, ki jo imamo pri naših prasičih.

Druga naša zahteva je pa slede-ča: Prasiči se morajo zrediti in odebeliti pri klaji, ki je pri nas običajna, in ob reji, ki je na kmetih doma in ki se tam lahko zahteva. Pri nas redi-mo prasiče v času pitanja poglav-itno s korenstvom in krompirjem z dodano oblogo in nekoliko turščice. Pri nas manjka tiste mlečne klaje, kakor jo vidimo po drugih krajih, in manjka tudi takega zobanja in zrnja kakor je v navadi po Hrvatskem in Ogrskem. Vse to je treba imeti pred očmi, če ocenjujemo vrednost raznih tujih pasem za naše kraje.

Živali, ki nam ustrezajo v navede-nih dveh ozirih in ki se ob teh pogo-jih uspešno razvijajo in hitro opita-jo, to so za nas pripravne živali. Ta-ka pasma spada v naše kraje. In v tem pogledu so izboljšani domači prasiči, oziroma dobri cepljenci, še največ vredni. Zaradi tega kaže pri takih živalih ostati in jih s skrbnim odbiranjem in dobro rejo nadalje iz-boljševati.

VINOGRADI V SLABIH LEGAH.

Vinogradi, prizadeti po trtni uši, so se povsod zopet na novo zasadili. Le v neugodnih legah se je obnovi-tev opustila, ker so se ljudje zbalj stroškov za nove nasade in za drago-ceno obdelovanje teh nasadov spričo-manj povoljnih prejšnjih uspehov. Po našem mnenju so imeli popol-noma prav, ker so se na ta način lahko z večjo vnemo poprijeli pri-delovanja krme in živinoreje.

Sedaj se pa sliši, da se hočejo tu-di po teh krajih lotiti novih nasadov. Zapeljuje jih lepa vinska cena in lepi izgledi za bolj uspešno vino-gradništvo.

Težko je nasprotovati ljudem, če se zavzemajo zopet za svoje stare in opuščene vinograde, toda naša dolž-nost je, da jih opozorimo na sledeče:

Položaj našega vinogradništva je postal danes ves drugačen kakor je bil pred vojno. Vina in vinogradov je danes preveč v deželi, tako da je treba vino izvažati, pa nimamo do-sedaj še nobenih odjemalcev. Cena vinu je danes res visoka, ker so tudi stroški obdelovanja visoki. Vpraša-nje pa je, koliko časa bo cena tako visoka. Zadnjih par dobrih vinskih letin nas ne sme omamiti. Razen tega je pomisliti, da imajo vina iz visokih hribovskih leg prav omejen pomen, namreč edinole za domačega konsumenta. Takega vina je pa že sedaj preveč po naših krajih. Vprašanje nastane, ali je res bolj do-

bičkanosno, da po takih neugodnih in malo uspešnih legah nalagamo in vtikamo denar v nove nasade in po-spešujemo vinopitje, ali je bolje, da se z večjo silo poprimemo živinoreje in pridelovanja krme, ki je po takih krajih za napredek našega kmetij-stva edino spasonosno. Uverjeni smo, da nas bo po teh krajih veliko bolj reševala živinoreja kakor pa tisto borno vinogradništvo z vsemi svoji-mi zlemi posledicami, ki jih opazu-jemo v zadostni meri po naših kra-jih. Prizadeti gospodarji pa naj sa-mi razmišljajo, kaj jim bolj kaže. Pa tudi poklicani krogi so dolžni, da kažejo ljudem po teh krajih pravo pot do blagostanja. Dokler bosta po ta-kih za trto malo ugodnih krajih vino-grad in vinski hram na prvem me-stu, ni misliti na uspešen napredek ostalega našega kmetijstva. Tako je! In to je treba našim ljudem pove-dati!

KAR ZNAMO, TO IMAMO.

Uspeh pri naši živinoreji je vobče tak, kakor ga zaslužimo. Sploh lah-ko rečemo, da je vsa naša živinoreja taka in toliko vredna, kolikor smo mi vredni kot živinorejci. Saj je živina, ki jo redimo po naših hlevih, sad našega dela: naše vzreje, našega krmljenja, naše strežbe in naše rabe.

Žal, da je naša reja še v marsi-čem tako pomanjkljiva. Odtod pa tudi ta pomanjkljiv užitek, ki ga imamo od živine, če ga namreč pri-merjamo z užikom, ki ga dobe po drugih krajih od svoje živine. Kdor živino slabo redi, ne more zahtevati ne lepih in dragocenih živali, ne dobrega užitka od nje. To je jasno. Zato pa tudi vidimo, da imajo tudi pri nas boljši živinorejci veliko lep-šo in bolj dobičkanosno živino, kakor jo imajo slabi živinorejci. Živina se pač obrača po pogojih njene reje. Naša živina ni slaba po svoji na-ravi kot taki. Njene lastnosti so prož-ne, one se zboljšujejo in poslabšajo, če pride v dobre ali slabe roke. Čim ugodnejši so tedaj pogoji za njeno rejo, tem ugodnejši so tudi uspehi njene reje. Pri nas je treba rejo še v enem in drugem oziru popolnje-vati, da bomo prišli sčasoma do tako lepe in tako dobre živine, s kakršno se hvalijo po drugih krajih, in do živine, ki nam bo vsestransko ustre-zala. Počasi gre to, pa gre vendar zdržema naprej.

Za naše kraje in za naše razmere je pred vsem važno, da zboljšujemo rejo z lastnimi močmi in da ne pri-čakujemo rešitve od tujih pasem. Kdor pričakuje rešitve od tujih pa-sem, je na krivi poti. Tuje pasme so sad raznih tujih pogojev, ki jih pri nas manjka. In zato nam tudi razne tuje pasme s svojimi odličnimi svoj-stvi odpovedo, če pridejo v naše hle-ve in če se užije v naše razmere. Kdo se bo temu čudil?

Ako bi pri nas namesto drago-cenih tujih pasem vpeljavali raje tisto rejo, ki jo nahajamo po teh krajih, bi tudi z domačo živino več dosegli, vsaj več glede užitka, ki je pred vsem mero-dajen. Dosegli bi pa tudi sploh bolj zanesljive uspehe, ka-kor jih imamo danes s tujo živino.

Ce bomo znali zanaprej za živino kaj več storiti, bomo imeli tudi bolj-še uspehe! Danes pa moramo biti zadovoljni s tem, kar imamo, ker imamo to, kar znamo.

POGLOBIMO ŽIVO PLAST!

Po raznih naših krajih smo pri morani plitvo orati iz enostavnega vzroka, ker je njivska zemlja plitva. To vidimo po krajih, kjer leži vrh globokih plasti drobnega in debelega proda le tenka plast rodovitne zemlje, ali pa tam, kjer je zemlja tako kamenita, da ne moremo s plugom globlje v zemljo. Tam, kjer imamo plitvo plast zemlje, so seveda tudi pridelki bolj pičli. Če ni prostora v zemlji, se tudi korenine ne morejo tako uspešno razvijati in dosledno tudi vsa rastlina ne. V taki zemlji je manj živeža, in tudi neugodni vremenski vplivi so bolj škodljivi. Je pač tista prikazen kakor pri reji živine, ki ob pičli in slabi reji ne more dati tistih užitkov, kakor v dobrih hlevih.

Ves drugačen pa postane položaj, če imamo na njivah globoko plast zemlje, in sicer dobre zemlje. Tukaj je pa škoda, če zemljo plitvo obdelujemo. Po takih legah naj se oranje poglobi in naj se živa plast nizzdol poveča. Z globokejšo obdelavo pridobimo v vsakem pogledu in povzdignemo lahko še močno rodovitnost naše zemlje. Mi poživimo s tem del spodnje plasti, ki je ležala dosedaj nedotaknjena in mrtva, in jo pomešamo z oralno plastjo. Na ta način povečamo živo plast, ki postane močnejša in rodovitnejša. Rastline se v taki plasti bolj vkoreninijo in dobe več živeža. Vsa prehrana se na ta način izboljša. Izpremene se v ugodnem zmislu pa tudi vse druge razmere v zemlji, zlasti v tem pogledu, da se v taki zemlji rastline veliko lažje upirajo suši in moči, kakor pa na plitvih tleh. Kaj to pomeni, smo se lahko prepričali lansko in letošnje leto. Z globokejšim obdelovanjem se pa njive tudi bolj čistijo od plevela, kar je po naših krajih tudi veliko vredno, če pomislimo, koliko stroškov in dela in koliko škode nam povzroča nadležni plevel po naših njivah.

Velike in vsestranske so koristi globokejšega oranja, če imamo pripravne lege za to. Če hočemo tedaj na globoki zemlji povzdigniti naše pridelke, je treba, da poglobimo dosedanje brazde. Globoko oranje se priporoča sedaj na jesen, in sicer za okopavine, ki jim dobro gnojimo. Če nimamo pripravnega pluga, naj se kupi Zakov plug, ki je čisto železen in pripraven za globokejšo obdelovanje.

DVAKRATNA MOLŽA.

Večkratna dnevna molža vpliva ugodno na mlečnost. Zato je trikratna molža boljša kakor dvakratna. Tako se povsod bere in poudarja. V resnici so tudi dosednji poskusi pokazali, da se z večkratno molžo več namolze kakor v nasprotnem slučaju. Pri nas je že od nekdaj vpeljana trikratna molža: zjutraj, popoldne in zvečer.

Zanimivo je pri tem to, da molžejo po najbolj naprednih živinorej-skih in mlekar-skih krajih, samo po dvakrat na dan, zjutraj in zvečer. To vidimo v Švici in na Danskem. Po teh krajih nahajamo najbolj mlečne krave z najbolj razvitimi vimeni, kakršnih pri nas sploh ni videti. Kako naj si to razlagamo?

Da imajo krave po teh krajih tako velika vimena, to je pripisovati obilni mlečnosti ondotnih krajev. Pri bogati mlečnosti se tudi vimena bolj razvijejo. V nekoliko smemo ondotna velika vimena pripisati pa tudi dvakratni molži, kajti pri dvakratni molži se mлеко po dalje časa nabira v vimenu, ki se zaradi tega tudi nekoliko bolj razvije. Obilna mlečnost po teh krajih je pa pred vsem posledica ondotnega močnega krmljenja.

Molzne krave dobe po teh krajih, kar jim pripada. Dvakratno krmljenje in dvakratna molža imata pa tudi to dobro, da imajo krave več časa za mirno prežvekovanje in ležanje. Tudi v tem tiči nekoliko tistega vzroka, da se živali bolje počutijo in da nam več molžejo. Dvakratno pokladanje in dvakratna molža je naravi goveje živine bolj prikladna kakor trikratno krmljenje, ki stoji navadno v zvezi s trikratno molžo.

Po prej imenovanih deželah ima dvakratna molža še ta pomen, da se v ondotne sirarne spravlja mleko le od dveh molž, namreč od jutranje in večerne.

Za naše kraje je trikratna molža bolj učinkovita, tudi iz tega razloga, ker je naša molža vobče slabša kakor je v Švici in na Danskem. In na molži sami je tudi mnogo ležeče, kako se mlečnost obrača.

Gospodarstvo

= Vrednost našega denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo 10. t. m.: 100 avstrijskih kron za 8 in pol pare, 1 dolar za 61 do 62 dinarjev, 100 češkoslovaških kron za 218 dinarjev, 100 madžarskih kron za 2 dinarja 40 par do 2 dinarja 70 par, 100 nemških mark za 1 dinar 90 par, 100 laških lir za 263 do 267 dinarjev, 100 švicarskih frankov za 1162 do 1172 dinarjev.

= Zboljšanje naše valute. Vsled zboljšanja naše valute so začele pri nas padati cene, kar se samo po sebi razume. Ako je denar več vreden, ga dobiš manj za pridelek, ki ga prodaš, oziroma daš tudi manj za blago, ki ga kupiš. Zboljšanje vrednosti denarja, ki bo, kakor upamo, trajno, ima tudi to dobro posledico, da sedaj lahko upaš, da bo prihranjen denar obdržal svojo veljavo in ne tako kakor doslej, ko si dobil za denar, ki si ga prihranil lani, letos polovico manj blaga, nego lani. Če bi naša valuta še nadalje padala, bi prišli kmalu v razmere, ki vladajo v Avstriji, kjer merijo denar že na koše, toda ne dobijo zanj veliko. Saj stane tam že navadna obleka milijon kron, čisto navaden obed 10.000 kron itd. Če bi padal naš denar dalje, bi si mogel kupiti drugo leto za 10.000 kron, ki si jih letos prihranil, mogoče komaj klobuk. Oni, ki bodo sedaj cenejše prodajali svoje pridelke, naj vedo, da si bodo mogli vsled tega tudi toliko cenejše nabavljati razne potrebščine.

= Žitne cene. Zadnje dni se je ponujala pšenica z vojvodinskih nosta-j pa 1300 do 1400 kron, rž po 1300 kron, oves po 1180 do 1220 kron, nova koruza po 1000 kron, stara koruza po 1250 kron, moka po 24 do 25 in pol krone.

= Cene živini so bile zadnje dni na Hrvaškem sledeče za kg žive teže: voli 36 do 48 K, krave 24 do 28 K, slaba živina 18 do 20 K, teleta 43 do 46 K, svinje 65 do 88 K.

= Cene hmelju. V Češkoslovaški se je pretečeni teden nakupoval hmelj po 400 do 600 češkoslovaških kron za 50 kg. Prvovrsten hmelj je dosegel tudi ceno 675 češkoslovaških kron. (V našem denarju je to okoli 68 do 100, oziroma do 115 kron za 1 kg.) Cene češkemu hmelju pa bodo najbrž še padle. Tudi pri nas skoro ni pričakovati zboljšanja cen.

= Pridelek žita v naši državi. Po podatkih poljedelskega ministrstva se je pridelalo v naši državi 118.000 vagonov pšenice, 26.014 ječmena, 31.394 ovsa, 11.278 rži in 247.763 vagonov koruze. Potreba v naši državi pa znaša: pšenice 103.894 vagonov, ječmena 17.455 vagonov, ovsa 23.985 vagonov, rži 2418 vagonov in koruze 181.137 vagonov.

Lakote se torej ni bati, kakor vidimo iz tega. Še celo izvoziti bomo mogli vsaj 150.000 vagonov, ako prištejemo k temu še preostanek lanske žetve, ki znaša vsaj 12.800 vagonov pšenice in 38.185 vagonov koruze.

= Sestanek vinogradnikov in vinotržcev. V nedeljo dne 22. t. m. dopoldne ob 10. uri se vrši v državni kmetijski šoli na Grmu sestanek vinogradnikov in vinotržcev z Dolenske. Na sestanku bo ravnatelj g. B. Skalický poročal o dohodovih s Češkoslovaško glede izvoza naših vin, kakor tudi o možnostih tega izvoza in potrebni organizaciji v to svrhu. Vabijo se vsi zainteresirani, ki se zanimajo za to velevažno vprašanje našega vinogradništva, naj se sestan-ka sigurno udeleže.

Novosti

* 10. oktober. Ob drugi obletnici nesrečnega koroškega plebiscita nas je zopet globlje zaskrbele živa rana, ki nam je bila zadana z odcepljenjem slovenskega Korotana od živega slovenskega drevesa. Korotan, zibel Slovenstva, je s tem usodnim dnevom padel zopet pod peto nadutega nemškega valpta, ki z žganjem mračni našemu čvrstemu življu um, z bičem mu reže kruh in z vsiljevanjem germanščine po svojih šolah iz mladih src slovenske dece ruje kal slovenskega pokolenja in brizga vanje otrov odpadništva. 10. oktober je naš Vidov dan. Toda srbsko pleme našega naroda proslavlja z 10. oktobrom (po svojem koledarju) obletnico velike zmage pri Kumanovu v letu 1912., ko je bil za vedno zlomljen petstoletni turški jarem in je bilo maščevano tužno Kosovo polje. Zvest široke in mogočne domovine ter trpke in slavne prošlosti nas potrjuje v veri za bližnjo bodočnost, ko bomo 10. oktober tudi mi praznovali kot zmagoslavni dan osvoboditve Gosposvelskega polja in vseh še neodrešenih bratov za Triglavom in Karavankami.

* Prevoz telesnih ostankov junaka Tankosića. V nedeljo so prenesli v Beograd telesne preostanke slavnega srbskega junaka, majorja Voje Tankosića, ki je leta 1915. padel v ljutih bojih z Nemci na čelu svoje neustrašne čete prostovoljcev. Major Tankosić je žrtvoval vse svoje življenje za osvobodjenje in uedinjenje Jugoslovanov. Od leta 1904. dalje je vodil v južni Srbiji najuspešnejše četaške akcije za osvoboditev svojih bratov izpod turškega jarma, po zmagonosni balkanski vojni pa je obrnil svojo ost proti Avstroogrski, ki je prav dobro poznala njegovo ime in njegovo junaštvo. Njegove kosti, pokopane v Trsteniku, so zdaj na željo Tankosićeve matere prepeljali njegovi tovariši četniki v kraljevsko prestolico. Pogreb se je izvršil z vsemi vojaškimi častmi in ob ogromni udeležbi srbskega ljudstva, ki zna spoštovati svoje narodne junake. Slava spominu vojvode Tankosića!

* Žalostna statistika. Ministrstvo za socialno politiko je izdalo tužno statistiko vojnih vdov in sirot v naši kraljevini. V Srbiji in Črni gori je 137.022 rodin, katerih očete so padli v svetovni vojni; od teh je 12.837 sirot brez očeta in matere. V Vojvodini je 14.340 vdov ter 1104 sirot brez staršev. V Dalmaciji je 4057 vdov in 2989 sirot. V Bosni in Hercegovini je 12.385 vdov in 2772 sirot. Zelo težko je prizadeta tudi Slovenija, ki ima 9407 vojnih vdov s 15.007 otroci in pa 2012 sirot brez roditeljev.

* Blamirani šusteršičev podretnik. Dobro znani klerikalni oblastnik in zagrižen šusteršičjanec Korbar,

trgovec na Sp. Hrušici, je tožil gosp. Anžiča, ki je v neki družbi rekel, da je Korbar »ociganil in ogoljufal svojo občino pri denarju, sladkorju in moki«. G. Anžič pa je pri razpravi doprinesel dokaz resnice in je bil zato oproščen. G. Korbarju se je po prevratu razlilo z glave že toliko masla, da si zaenkrat menda nač ne bo upal na solnce.

* Poročil se je g. Jože Plauc, privatni uradnik iz Ljubljane z gđco. Reziko Šribarjevo iz Spodne Hudi-ne pri Celju. Obilo sreče!

* Strahovito neurje je vladalo v noči od 6. na 7. oktobra v Selcih nad Škofjo Loko in okolici. Vsled neprestanega naliva je voda tako narasla, da je razdrla vse poti, razmetala in odnesla naložene skupine hlodov, podrli vse mostove in težko poškodovala tudi hiše. Tako je voda trgovcu Kopčavarju razdrila na novo postavljeno trgovino, trgovcu z lesom Šturmu je prestavila celo skladišče in mu odnesla obilo lesa. Čevljarskemu mojstru Cenčiču je odnesla cele kadi namočenega sadja, vse hišno orodje in celo barako. Povodenj je zahtevala tudi obilo žrtev živine. Škoda je ogromna, ves promet v dolini je ustavljen in je državna pomoč nujno potrebna.

* Povodnji. V preteklem tednu je zaradi neprestanih deževnih nalivov silno narasla Sava, prestopila svojo strugo in v nekaterih delih svojega toka preplavila polja in travnike. Na Kranjskem je na treh mestih pokrila deželno cesto in segla tik do železničnega tira. Napravila je precej škode. V soboto pa so vsled končanih nalivov pričele tudi poplave plahneti.

* Z božje poti v smrt. Mladenka Marija Košič iz Čreta pri Celju se je zvečer vračala z božje poti pri Šmihelu proti domu. V Vrtečah pri Laškem pa je po nesreči zabredla v Savinjo, ki je tamkaj precej globoka. V njenih valovih je brez pomoči našla prezgodnjo smrt.

* Narodni poslanec v nogavicah. Narodni poslanec zemljoradniške stranke, po imenu Sima Kostić, je te dni imel čuden doživljaj. Vozil se je iz Broda v Sarajevo, v kupeju 1. razreda pa se je napravil prav komodno, sezul si je čevlje, vlegel se na mehko podlago in sladko zadremal. Bog ve, kaj vse sladkega se mu je sanjalo, da se ni prebudil prej, kakor v Sarajevu. Na žalost pa je takoj opazil, da mu je nekdo med vožnjo izmaknil čevlje. Sicer je res velika nesramnost, da si upa kdo narodnemu poslancu ukrasti čizme, toda ni kazalo drugače in gospod Sima Kostić je moral v nogavicah iti skozi mesto na svoje stanovanje.

* Strela je ubila dva šolaria. Dne 5. oktobra popoldne so se šestletni Lojzek Zupan, osemletni Lojzek Fajfar in šestletni Lojzek Sitar, vsi z Rupe pri Kranju, vračali iz šole domov. Zajela jih je nevihta in jih nadomda oplazila strela. Malčka Zupan in Fajfar sta bila takoj mrtva, tretji Lojzek Sitar pa je težko poškodovan. To je pač izredno čuden in tragičen slučaj.

* Mrtvega so našli v planinah, pod Srednjim vrhom, Aleksandra Nevekoša, rojenega v Beogradu. Padel je čez 16 m visoko skalo in si je razbil črepinjo. Ležati je moral že dalj časa tam. Prepeljali so ga v mrtvašnico na Breznici.

* Med vagone je prišel premikač Alojzij Arhar na državnem kolo-dvoru v Ljubljani. Vagona sta ga tako silno stisnila, da je takoj izdihnil. Prenesli so ga na njegov dom v Žapuže.

* Cerkvenega tatu, ki je 23. julija v župni cerkvi pri Sv. Marjeti ukradel pozlačeno monštranco in dva ciborija, so te dni pripeljali iz Grad-ca v Maribor. Piše se Vaclav Kurnik,

star 35 let, iz Bačkove v Slovenskih goricah, je zloglasen tihotapec in je bil že mnogokrat kaznovan. / Policija v Gradcu ga je iztaknila, ko je pri nekem zlatarju povpraševal, ali so nekateri deli monštrance resnično zlati. V neki gostilni pa je policija našla tudi nahrbtnik, v katerem je imel spravljeno svoje cerkvi oropano bogastvo.

* **Preoblečena razbojnika.** V Malem Glogovem sta nekega dne prišla h kmetu Drobču dva moža, oblečena v orožniško uniformo in s puško na rami. Zahtevala sta od Drobca, da jima naj izroči vojaško puško; ko pa jima je zatrjeval, da sploh nikoli ni imel kake vojaške puške, sta začela izvrševati preiskavo: pobrala sta 6720 kron ter nekaj obleke in nato naglo izginila. Doslej pa ju še niso izsledili.

* **Visoka globa.** Ob naši meji v Banatu je naša obmejna siraža ujela družbo tihotapev, ki so iz Madžarske vtihotapljali v našo državo ne-žigosane igralne karte. Zaplenili so jim 20 vreč, napolnjenih s kartami. Globa pa, ki jo po naših zakonih morajo plačati tihotapci, znaša 24 milijonov kron, da si bodo v bodoče premislili igrati se z našimi obmejnimi organi in to celo z igralnimi kartami.

* **Alkohol.** V Sloveniji se popiva in pretepa naprej. Vsak dan prihajajo novice o pretepih in pobojih, ki jim je edini vzrok prekomerno uživanje, ali odkrito rečeno, žrtje alkohola. Posebno žalostna pa so poročila po nedeljah in praznikih. Čisto utrjena je že navada, da fantje takoj iz cerkve stopijo v gostilno, začnejo popivati, kričati, prerekati se in napravijo konec z noži in gorjačami. Tako je bilo tudi zadnjič v Črni vasi. V neki gostilni se je sprla večja družba pijanih fantov in med ravsanjem je bil Jernej Modic težko ranjen z nožem, da so ga morali prepeljati v bolnico. V Smledniku pa so razgrajali celo posegli po revolverjih in je bil tovarniški delavec Janez Budnar s kroglo zadet v prsi. Pijančevanje in pretepanje je najbolj krvava sramota Slovencev!

* **Drzen tat obstreljen in prijet.** Iz zminške občine pri Škofji Loki nam pišejo: V četrtek 5. t. m. popoldne je bilo ukraden pocestniku Jožefu Koširju v Zmincu razne obleke, usnja in drugega blaga za okrog 26 tisoč kron. Tat pa z blagom ni imel sreče. Orožniška postaja v Poljanah, pod vodstvom postajevodje Polenška, je šla takoj na delo. Druzi dan v petek se je posrečilo izslediti razun par metrov blaga vse drugo ukradenno blago v nekem bližnjem skednju, kjer ga je tat skril, da ga drugi večer odnese. Imel je pripravljen ukraden koš, da bi odnesel v njem blago. Orožniki in gospodar Košir sam so čakali na tatu, a ne zastoj. Okrog polnoči se priplazi nekdo do skednja. Ko so hoteli prišleca prijeti, se je branil s kamenjem. Ker se ni vedelo, ako je morda oborožen, je ustrelil gospodar Košir vanj z zajčarji in ga zadel v glavo in trebuh. Navzlic rani je mogel tat še pobegniti in so ga prijeli šele naslednjega dne v bližnji vasi v hlevu. Tat je tridesetletni Jože Dacar iz Dupljan (občina Križe pri Trziču) in je znan kot zelo nevaren tujemu imetju. Izdajal se je za invalida in trgovskega potnika, kar pa ne bo res, ampak je navaden delamržeš. Izgovarjal se je, da je hotel iti v skedenj na seno spat, a izdal ga je takoj ukradeni suknjič, ki ga je že imel na sebi. Oddan je bil deželnemu sodišču. Preiskava bo spravila še druge stvari na dan. Res, po samotnih gorskih krajih ljudje niso sedaj po vojni kar nič več varni.

Iz raznih krajev

* V št. Vidu pri Lukovici je umrl upokojeni vojaški računski nadsvetnik g. Luka Pestator. N. v. m. p.!

* Na Praprotnem pri Železnikih so se na plesni veselici stepili fantje in je bil Janez Benedik z nožem zaboden v srce. Umrl je še isti večer. Stroga sodna preiskava bo že poiskala krivca.

* V Mariji Gradec pri Laškem se je dne 3. t. m. v tamošnji podružnični cerkvi vršil cerkveni obred zlate poroke g. graščaka Jakoba Janiča in njegove soproge Charlotte iz Celja.

* V Krškem je po kratki mučni boleznii umrl v mladostni dobi dvajsetih let visokošolec Franc Papst. Bil je sin edinec ter nadebuden in nadarjen mladenič. Bodi mu ohranjen blag spomin!

* V Kamenici sta brata Adam in Miloš Čermak spravljala sod v klet, kjer je vrel vinski mošt. Klet je bila tako napolnjena s strupenim vinskim vzduhom, da sta se oba onesvestila in kmalu nato umrla.

* Pri Ljutomeru je strela udarila v zidanico Zemljičevega vinograda. Zidanica se je vnela, pogorelo pa je tudi gospodarsko poslopje in hlev.

* Pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah je končno ustanovljena meščanska šola in je nastanjena v poslopju bivše šulferajnske šole. Za voditelja je imenovan g. Fran Šegula.

Sokolstvo

Sokolsko društvo na Bučki je priredilo dne 24. septembra svojo prvo javno telovadbo z ljudsko veselico. Za obilen obisk se zahvaljujemo Sokolu Raka, Krško in št. Jernej. Pred vsem gre zahvala bratu starosti iz Rake za njegov trud. Zdravo!

Zanimivosti

SOLNČNI MRK.

Solnčni mrk, ki se je opazoval nedavno zelo dobro zlasti v Avstraliji, je med tamošnji divjaki vzbudil veliko zbežnost. Divjake je prevzela taka groza, da so zapustili svoje vasi in zbežali v notranjost pragozdov. Divjaki v Avstraliji in na otokih spravljajo solnčni mrk v zvezo z raznimi vražami in praznimi verami.

Domačini Salomonskih otokov verjamejo, da ugasnejo solnce čarovniki in da morajo vsled tega ljudje zmrzniti. Tako napadejo posamezna plemena svoje sosede v domišljiji, da so čarovniški mojstri teh „ugasnili“ solnce iz masčevanja. Tako povzroča solnčni mrk med temi plemeni prave vojne.

Na drugih otokih imajo zakonski možje solnčni mrk za gotovo znamenje, da so jim postale žene nezveste. Solnčni mrk in z njim združena prazna vera povzročata ženam mnogo bridkih ur.

Na Novi Gvineji smatrajo solnčne in mesečne mrke za predznamenja lepega vremena in dobrih žetev. Nekatera plemena na tem otoku imajo mrke za prerokovanja zmagovitih vojn. Pritlikava plemena gorate notranjosti verjamejo, da pokaže solnčni mrk, da se bo prihodnje leto nato rodilo mnogo več dečkov nego deklic. Zaradi tega ta plemena slavijo solnčni mrk kot velik praznik.

Prebivalci nekaterih avstralskih otokov smatrajo solnčni mrk kot predhodnika velike zemeljske katastrofe in menijo, da mora zemlja propasti. Zato ti divjaki begajo kadar je solnčni ali lunin mrk od groze kot blazni okrog in s trepetom čakajo, kdaj se bo svet pogreznil.

PRISTAŠI ADAMA IN EVE.

Nedavno sta dva prismuknjena Amerikanca, moški in ženska, sklenila živeti v pragozdu brez obleke in hiše kot Adam in Eva. Ta dva Amerikanca sta dobila kmalu več čudaških posnemovalcev v Evropi, in sicer je šestindvajset parov Špancev opustilo svoje domove in se podalo v divje gozdove, kjer žive brez oblek in brez domačij, kakor divje živali.

Žive ti ljudje v Pirenejskih gozdovih ločeno po zakonskih parih. Osnovali so si nekako državo, ki jo imenujejo „družba neoblečenih“. Vsako popoldne se zberejo na posvetovanje in razpravljajo o raznih zadevah, ki se tičejo njihovega življenja. Trdijo zlasti, da bi morali vsi ljudje živeti tako, ker je to zelo zdravo in zelo utrdi človeka.

Stanujejo večinoma v zemeljskih duplinah in nameravajo preživeti tako tudi zimo. Zima tam sicer ni prehuda, toda tolika pa je le, da bo moderne in prismuknjene Adame in Eve prav gotovo zopet privedla k pameti.

Razno

× **Hrošč, ki grize svinec.** V Kaliforniji so odkrili nekega posebnega hrošča, ki je prav majhen, črne barve in ima trda krilca. Ampak ta nedolžni hrošček ima poseben apetit na svinec in je zadnje čase povzročal obilo škode. Ako namreč dospe na telefonsko žico, pregrize svinčno prevlaklo, obgloda glavno žico in tako onemogoči telefonski promet. Svinec pa grize prav tako kakor les. Ni sicer verjetno, da se s svincom hrani, čeprav mu isti ne škoduje, pač pa v svinču izdolbe jamico, kamor nato položi jajčeca. V nekaterih krajih Zedinjenih držav in Avstralije so ga zdaj začeli z vnemo preganjati, ker jim je napravil na telefonskih napravah mnogo škode, katere si doslej niso mogli pojasniti. V večjih množinah so ga našli že tudi v svinčenih listih, s katerimi se zavija čaj in zaradi tega mislijo, da je njegova prava domovina na vzhodu, na Japonskem ali pa na Kitajskem. In Amerikanci, ki se, kakor znano, križem gledajo z Japonci, baje že resno premišljajo, kaj naj ukrepejo proti tej novi, svinec žroči, orientalski pošasti.

Za smeh in kratek čas

Ribniška uganka.

Šviglija: «Kaka žival je to, ki stoji v hlevu, je oves, ima konjsko glavo, konjski rep in roge?»

Švaglja: «Ne morem uganiti.»

Šviglija: «To je konj.»

Švaglja: «Konj pa vendar nima rogov.»

Šviglija: «Ja, veš, roge sem pa zato pristavil, da je težje uganiti.»

Ne razume šale.

Ožbovt, kateremu je v prepiru njegov star znanec Janez pritisnil mastno klofuto: «Ali misliš za res ali za šalo?»

Janez: «Za res!»

Ožbovt, (ki ni bil posebno korajžen): «Hvala bogu, ker take šale ne razumem.»

Rajše potres.

Pred kratkim se je pojavil potres, ki je zelo preplašil prebivalce nekega mesta. Neka zakonska dvojica je poslala iz strahu svojega zelo porednega sinčka k stricu, ki je živel v nekem drugem kraju ter pojasnila tudi vzrok obiska.

Par dni pozneje pa so dobili starši naslednjo brzojavko: «Vračam vama dečka. Pošljita mi rajše potres!»

Otroci...

Mala Nežica: «Ljuba tetka, jutri Vam pridem čestitat za god. Prosim Vas pa, da se prav skrbno umijete.»

Teta (iznenadena): «Zakaj pa se moram umiti, Nežica?»

Nežica: «Ker so mama rekli, da bom dobila pri Vas potice, če ne boste umazani.»

Antiseptično, čistilno, osvežujoče, oživljajoče in krepilno deluje lekarnarja Fellerja prijetno dišeči in že skozi 25 let jako priljubljeni «Elsafluid», ki je mnogo močnejši in boljši kakor francosko žganje, ki se uporablja za drgnjenje rok, nog, hrbta in celotnega telesa in ki služi kot lepotilo (kosmetikum) za nego kože, las in ust. 3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica z zamotom in poštino vred 72 kron. Razpošljal ga: Evgen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 360 (Hrvatsko).

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las se more doseči samo z razumno nego lepote. Tisočera priznanja so dospela iz vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa“ lilijno mlečno milo, najboljše blago, najfinije „milo lepote“; 4 kosl z zamotom in poštino 120 K.

„Elsa“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, razjedanje, nabore itd. ter naredi kožo mehko, rožnatobelo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 80 K.

„Elsa“ Tanochina pomada za rast las krepki kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 80 K.

Prodajalci dobe, če naroče najmanj 12 kosov enega predmeta, popust v naravi.

Razno: Lilijno mleko 24 K; brkomaz 10 K; najfiniji Hega-puder dr. Klugerja v velikih originalnih škatlah 40 K; najfiniji Hega-zobni prašek v patent-škatlah 40 K; puder za gospe v vrečah 8 K; zobni prašek v škatlah 12 K; v vrečah 8 K; Sachet-diflava za perilo 12 K; Shampoo za lase 8 K; rumenilo, 12 listkov 48 K; najfiniji parum po 48 in 60 K; močna voda za lase 80 K. Za te razne predmete se zamot in poština posebe računata.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja, Elsatrg št. 365 (Hrvaško).

Kaj je Elsafluid — to se zna!

Lekarnar Feller — Stubica!

POZOR! POZOR!

Bakrene kotle

za žganjekuho

trpežno izdelane, po ugodni ceni in sicer od 25 do 60 litrov vsebine ima v zalogi trdka

Stanko Žargi & Co.

Ljubljana, Martinova cesta št. 5.

Zahtevajte cenikel! Takošnja dobava!